

EURÓPSKA SUSEDSKÁ POLITIKA:
SOCIÁLNE OTÁZKY

OTÁZKY SPRAVODLIVÉHO PRÍSTUPU

Európska susedská politika

ec.europa.eu/world/enp

Európska komisia
Generálne riaditeľstvo
pre vonkajšie vzťahy
B – 1049 Brussels
enp-info@ec.europa.eu

NF-30-08-042-5K-D

Partneri pri budovaní

Chefchaouen s nádhernými bielymi a modrými domami sa nachádza v Maroku v horách Rif, ktorých krása vyráža dych. Táto relatívne odľahlá a ťažko dostupná krajina je najväčším problémom pre miestne komunity a panuje tu veľká chudoba.

Významný program podporovaný EÚ pokrýva stovky štvorcových kilometrov provincie Chefchaouen a jeho cieľom je zvýšiť životnú úroveň obyvateľov. „Naším hlavným cieľom je zvýšiť príjmy a zachovať prírodné zdroje“, vysvetľuje Abdelsalam Chriqi, ktorý celú iniciatívu vedie.

Ako jeden z mnohých podobných programov v maghrebskom regióne, tento program podporuje trvalo udržateľné poľnohospodárstvo s väčšou produktivitou, opätovné zalesňovanie, chov hospodárskych zvierat, infraštruktúru, zdravotnú starostlivosť, budovanie regionálneho prírodného parku a trhy pre miestne výrobky a pod.. „Účasť miestnej komunity je najdôležitejším pilierom našich aktivít“, upozorňuje Hassan Berhili, ktorý koordinuje riadenie rôznych projektov v danej oblasti.

Družstvá s finančnou podporou EÚ poskytujú farmárom aj komplexnú škálu podporných služieb. „Pracujeme na tom, aby si farmári uvedomovali, že kvalita olivového oleja závisí od správnych poľnohospodárskych techník, správneho skladovania a prepravy“, vysvetľuje Abdel-Rahman el-Khawaja, ktorý vedie družstvo. „Poskytujeme im podporu a vzdelávanie v týchto oblastiach.“ Lis funguje prvú sezónu, počas ktorej extrahoval 40 ton oleja z takmer 220 ton olív pre väčšinu členov 70-členného družstva a 205 nečlenov družstva.

Úplný aktivít

Vďaka tomuto programu sa z Chefchaouen stalo centrum spolupráce. Nachádzajú sa v ňom družstvá včelárov, chovateľov kôz, zajacov a iných farmárov. Jedno včelárske družstvo vyprodukuje ročne celú škálu lesného medu. V závislosti od sezóny sa včely živia na citrónovníkoch, eukalyptoch, tymiane alebo rohovníkoch, preto má vyprodukovaný med rôznu chuť.

„Presúvanie úľov na rôzne miesta v lese... je jednou z najväčších inovácií, ktoré sa toto družstvo naučilo. Nákup materiálu, zavádzanie nových postupov a predaj produktov sú pre nás teraz jednoduchšie“, hovorí Azhar el-Azzouzi, člen družstva. „Po šiestich rokoch fungovania je naša produkcia desaťkrát väčšia.“

Chov kôz je jedným zo základov miestnej ekonomiky. Družstvo nedávno otvorilo továreň na výrobu syru, aby mohli chovatelia kôz spracovať väčšinu svojho mlieka.

„Toto združenie sme založili za účasti miestnych chovateľov“, vysvetľuje Mohammed Boueissa, ktorý riadi továreň. „Pomáhame tiež farmárom zdokonaľovať ich chovateľské postupy a vymieňať si skúsenosti a know-how.“

Moderná továreň nakupuje kozie mlieko od farmárov za vyššie ceny ako trhové a využíva ho na výrobu mäkkého a zrelého syru. Zariadenie dodržiava platné hygienické pravidlá a kontroluje kvalitu. „Vykonávame analýzy v celom výrobnom procese“, vysvetľuje Zeinab Ratiová, ktorá pracuje ako mladšia laboratórna technička v továrni. Je šťastná, že sa jej podarilo nájsť si prácu, ktorá konečne zodpovedá jej kvalifikácii.

Ako uvádza podrobná štúdia marockého trhu s kozím syrom, družstvo v súčasnosti distribuuje svoju značku do celej krajiny.

- Členské štáty EÚ
- Partnerské krajiny ESP
- Kandidátske krajiny pre členstvo v EÚ
- Potenciálne kandidátske krajiny pre členstvo v EÚ

Ovocie spolupráce

Mohamed Bouqaydi je pracovitý malý farmár. V tomto nedostupnom horskom teréne pestuje olivovníky a rohovníky, chová včely a čriedy kôz na mäso.

Bouqaydi jasá, pretože v oblasti Chefchaouen otvorili nové družstvo s lisovňou vybavenou najmodernejšou technológiou. „Vlastníme tradičný rodinný lis, ale uprednostňujeme tento moderný, lebo sa pomocou neho dá získať kvalitnejší olej, vo väčšom množstve a s menšou námahou“, vysvetľuje.

V prípade tradičných metód je výťažnosť oleja približne 14%. S novým lisom sa zvýšila na 21%. Olej je navyše konzistentnejší a menej kyslý, čo zvyšuje jeho kvalitu. S pomocou družstva, ktoré vybudovalo svoju vlastnú distribučnú sieť, Bouqaydi teraz vyrába o 60% viac oleja ako predtým. „Tento zvýšený príjem využívam na zvýšenie úrovne života svojej rodiny“, hovorí rozžiarený otec a potľapkáva plece svojho syna.

EURÓPSKA KOMISIA
Vonkajšie Vzťahy

Z nedávneho prieskumu vyplynulo, že väčšina občanov Európskej únie je pozitívne naklonená bližšej spolupráci so susediacimi štátmi. Občania si myslia, že užšie väzby môžu posilniť mier a demokraciu.

Presne o tomto je Európska susedská politika (ESP). Zámerom ESP vypracovanej v rokoch 2003/2004 bolo väčšie zblíženie rozšírenej EÚ a našich susedov. ESP má za cieľ prijímanie konkrétnych krokov na podporu reforiem a zvyšovanie prosperity: zvyšovať kvalitu každodenného života ľudí v našom susedstve.

Ako to teda funguje? EÚ a každý z jej susedov sa dohodli na spôsobe budovania bližších vzťahov a podporovania reforiem počas troj- až päťročného obdobia. Spoločné záväzky sú uvedené v tzv. akčných plánoch. V rámci „Nástroja Európskeho susedstva a partnerstva“ sa poskytujú odborné poznatky a finančné prostriedky (takmer 12 miliárd EUR od roku 2007 do roku 2013) na podporu modernizácie a reforiem.

Od začiatku deväťdesiatych rokov minulého storočia žije Ludmila Gvozdiková so svojim manželom a rodinou v centre pre vysídlené osoby v rámci vlastnej krajiny.

Lepšia spoločnosť pre všetkých

Každá spoločnosť čelí problémom, ktoré predstavuje chudoba, nedostatok vzdelania, marginalizácia, choroby a pod. Utečenci, vysídlené osoby v rámci vlastnej krajiny, deti so zdravotným postihnutím, chudobné vidiecke a mestské komunity využívajú podporu EÚ.

Miesto podobné domovu

Keď 11-ročná Ketevan spieva populárnu pesničku o Tbilisi, vyzerá ako mnoho iných šťastných a bezstarostných detí v hlavnom meste Gruzínska. „Katie“ však strávila celý svoj život v ubytovacom centre pre osoby vysídlené v rámci vlastnej krajiny.

Jej rodina, podoba ako 250 000 etnických Gruzíncov, utiekla pred násilím, ktoré vypuklo v separatistickom regióne Abcházsko začiatkom deväťdesiatych rokov minulého storočia. Tisícky ľudí stále žijú v hoteloch, nemocniciach usporobovaných na tento účel a dokonca aj v armádných barakoch. Vojna rozpútaná v auguste 2008 situáciu iba skomplikovala.

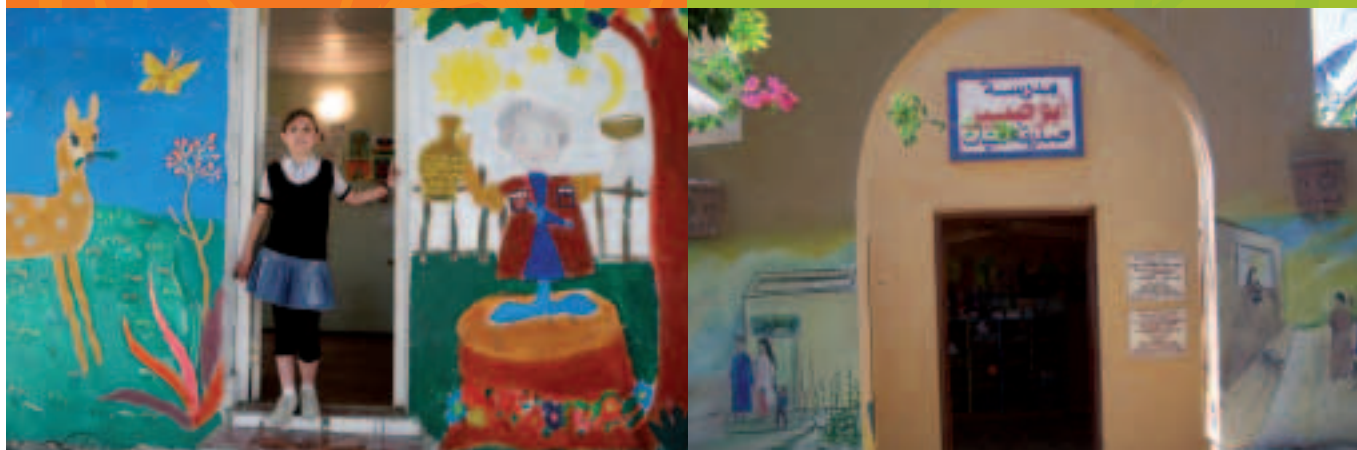
Jej rodičia Irma a Merab sa rozhodli, že im to nebude brániť v tom, aby viedli normálny život. Premenili časť svojho skromného domu na triedu, kde sa miestne deti môžu zapojiť do mimoškolských činností, ako maľovanie, kreslenie, spev, tanec a práca s počítačmi.

„Deti sem rady chodia po škole a počas víkendov“, nadvihá sa Irma, ktorá pracuje ako dobrovoľná učiteľka. Program podporovaný EÚ jej pomohol vybaviť triedu potrebným zariadením.

Nový domov

Projekt podporuje osoby vysídlené v rámci vlastnej krajiny, pomáha im nájsť dôstojné ubytovanie a poskytuje im vzdelávanie pre posilnenie právneho vedomia, informácie a právnu pomoc, vysvetľuje jeho koordinátorka Rikke Johannessenová z dánskej Rady pre utečencov. Pomáha predovšetkým tým osobám vysídleným v rámci vlastnej krajiny, ktorým hrozí vystaňovanie zo sprivatizovaných zariadení.

Nunu Sanayaová, ktorá žije v centre nachádzajúcom sa v nemocnici, kde aj pracuje ako zdravotná sestra, absolvovala vzdelávanie na zvýšenie právneho vedomia a ďalšie vzdelávanie pod vedením profesionálov vrátane Gruzínskej asociácie mladých právnikov. „Chceme, aby hlasy osôb vysídlených v rámci vlastnej krajiny boli počuť, a chceme im zabezpečiť vhodné náhradné ubytovanie“, zdôrazňuje.

Učenie je najlepším priateľom dievčata

16-ročná Maha žije v dedine Abusir v blízkosti najznámejších pyramíd Egypte. Hoci sú letné prázdniny, táto motivovaná mladá žena chodí do školy trikrát týždenne.

Škola v Abusire pre dievčatá sa stará o miestne dievčatá, ktoré predčasne ukončili školskú dochádzku alebo žijú príliš ďaleko od iných škôl. Je súčasťou významnej egyptskej iniciatívy pre vzdelávanie dievčat, ktorá má za cieľ zúžiť rodové rozdiely v základnom vzdelaní. V rámci programu Deti v ohrození EÚ postavila a vybavila 200 takých škôl.

„Chodila som do obvyčajnej školy, ale musela som prestať“, spomína si Maha. „Stále som sa však chcela študovať. Jedného dňa som sa zastavila v tejto škole, porozprávala som sa s učiteľmi a pomohli mi presvedčiť otca a zapísali ma do školy.“

Umenie presvedčať

Od otvorenia školy v roku 2004 sa personál pustil do kampane, ktorej cieľom bolo získať si miestnych ľudí. „Spočiatku malo veľa rodičov výhrady z finančných a sociálnych dôvodov“, vysvetľuje Iman Saberová, riaditeľka školy. „Teraz je škola taká populárna, že máme zoznam čakateľov.“

Jednotriedna škola s 36 dievčatami funguje na základe nového prístupu. „Nemáme tu učiteľov v obvyklom zmysle, ale asistentov, ktorí sú vyškolení v tom, aby dokázali zamerať vyučovanie na konkrétne potreby dievčat“, hovorí riaditeľka.

Vekový rozdiel tiež môže byť problémom. „Podporujeme dievčatá v tom, aby sa navzájom pokladali za sestry a priateľky a že ich vek nie je dôležitý. Dôležité je, že sú tu, aby sa učili“, dodáva.

Maha je jednou z najstarších dievčat v triede a čoskoro školu skončí. „Snívam o tom, že pôjdem na univerzitu. Chcela by som sa stať učiteľkou, páči sa mi, čo pre nás robia naši učitelia v škole“, nadšene hovorí.

Dr. Naira Aptsiauriová v Kakheti prijíma pacientov.

Správny liek

Dr. Elza Togonidzeová sa veľmi potešila, keď sa v decembri 2007 otvorilo nové centrum základnej zdravotnej starostlivosti v malej dedinke Eniseli v Kakheti (Gruzínsko), ktoré slúži viac ako 4000 ľuďom z okolia.

„Máme všetko vybavenie a zariadenie, ktoré potrebujeme na uspokojovanie základných zdravotných potrieb našich pacientov, od tehotenstva až po cukrovku“, hovorí. „Miestni obyvatelia sú veľmi spokojní. Reputácia kliniky je v súčasnosti taká dobrá, že na konzultácie chodia aj ľudia, ktorí nie sú chorí“, smeje sa.

Ani zďaleka to neprípomína predchádzajúce centrum, ktorého rozpadávajúca sa budova ešte stále stojí za súčasným centrom ako memento nezdravého stavu zdravotníctva v mnohých častiach krajiny.

Recept na lepší zdravotný systém

„Ministerstvo zdravotníctva v rámci tohto pilotného projektu vypracovalo kompletný generálny plán s cieľom vybudovať a renovovať zariadenia, vyškoliť a preškoliť personál, zvýšiť povedomie a zlepšiť zdravotnú starostlivosť pre miestne komunity“, vysvetľuje Dr. Giorgi Shavgulize, psychiater polikliniky v Kvareli.

V rámci pilotného projektu sa poskytli finančné prostriedky na vybudovanie alebo renováciu 52 zdravotných centier, podporilo vzdelávanie 360 dobrovoľných zdravotníkov a zriadilo sa 76 vidieckych zdravotníckych komisií. Okrem toho prechádzala celým regiónom pojazdná divadelná skupina, aby propagovala význam preventívnych prehliadok.

„Nezastavíme sa iba pri základnej zdravotnej starostlivosti. Existuje celonárodná kampaň s cieľom vybudovať viac ako 100 najmodernejších štátnych nemocníc, viaceré z nich budú v Kakheti“, hrdo hovorí Dr. Shavgulize.